

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGU'

DEPOT LÉGAL

AN HÀ NHƯ'T BAO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, CANTHO

TÔNG LY: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHAM-KỶ-XƯƠNG

BẢN NHƯ'T TRÌNH

TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG

BON CHỮ LANGSA

BON CHỮ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00

SÁU THÁNG..... 3. 00

BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0, 15

BON QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM..... 7\$00

SÁU THÁNG..... 4,50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết tho
cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho, — Imp. d: l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bồn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, vẫn hay rằng: Nhà-nước cho phép Bồn Hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-Đỉnh; nên bồn Hiệu ăn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Nhưng Rượu thuốc của Bồn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHÍ KHÁI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vô-nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Gia mỗi vế 0\$30, mỗi lố 12 vế 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thơ cho Bồn hiệu thì bồn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THÁP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chân phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chân, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe hẳn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯƠNG BỔ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người

Sắc dục quá độ, nhưc đầu chóng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà dưng kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mết vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng được. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vụn vặt ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đầu bệnh chỉ nó trừ cũng nói.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoãn hốt, chẳng biết thềm ăn, tứ chi rã liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư

Bồn dược phòng hằng đa tâm chú ý, tiệm Phương kia thế nợ hết sức mới chế ra đăng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hễ ăn hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hủy kém hao, hễ uống rượu thuốc này thì đăng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là đăng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đăng thường thì đăng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-cốt và Mộc-qua, bồn dược phòng chẳng nên công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền

Đau trong xương, tứ chi rã liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, nhưc đầu phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hễ uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đăng sống lâu thêm nữa

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BÌM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huột lược thơ can, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ được, còn như đau lưng, nhức tay, mỗi chơn, đau trong xương, hay dục gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chân bại hoại. Các chứng ấy hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của Bồn Dược-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chẵn, hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư qui khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhân để hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thơ để chỗ ở cho ký lượng thì bồn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUỆ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dân mạnh giỏi, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cũng là ông già bà cụ, như thế kể ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bảo vệ y sinh, tại làng CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lâu, và bán rộng những thuốc nhứt hạng, không hề làm giả dối bao giờ. Lại nữa thì ông nói, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán mất hồn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dòn dả có thể dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giỏi.

SOLUTION Dr DÉEM

Trị bệnh nha phiến rất mau và không có phá sản

BÁN RỘNG THUỐC THƯƠNG HẠNG
và nhãn hiệu có danh tiếng đầu bạc hà **ESSENCE DE MENTHES DE MOULINER**, tốt bụng nhứt.

Chánh tiệm trữ thuốc hoa PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa được các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc khác, cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn đăng 600.000

Hàng này của Lan-sa và Annam hàng vốn ở tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nơi tác một đến là tại Saigon có một chi từ trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt. Công lời hàng cho các xứ xa: ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gởi hàng lập tức. Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ. Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm rỗng hàng nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về bán lại khởi trả tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tạo, lễ, kỷ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông rất thương hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin, giấy bảm-ốt đủ cỡ dùng theo kiểu kim thời. Quý ông ơ xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà gởi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho gia đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cần khái.

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

- 1.— Hồi Đông-bang mau lo thương mại
- 2.— Chêc lộn rỏi
- 3.— Chêc dùng trái cau già
- 4.— Gò-công: cổ động tranh công thương hội
- 5.— Bờ Annam ăn mì Annam
- 6.— Góp tiền chỗ tại Cánh-thơ
- 7.— Khuyến thể chơn kinh

- 8.— Khuyến đọc Nhựt trình ca
- 9.— Thơ tín văn lai
- 10.— Phức đáp ông Đặng-văn-Chiêu
- 11.— Băm sáu người con
- 12.— Lễ lạc thành nhà thương Trà Vinh
- 13.— Linh tể
- 14.— Thi tập
- 15.— Nam-kỳ thời sự, Giá bạc giá lúa

Đòi lời biện bạch

Kính cùng các vị đọc báo An-Hà đăng rõ: Bờ-báo cũng hết lòng cảm ơn các vị thậm tình cò cấp mà nhận xem tờ An-Hà; song phần phiếu trong các vị: có vị đã quá 1 năm hoặc 2 năm rồi mà chưa gởi bạc đóng cho Bờ-báo. Như vậy, có thể nào mà Bờ-Báo chính đôn trong các đều tổn kém cho tiện?

Và lại lúc này là lúc Bờ-Báo vì trách-nhậm phải lo cổ động việc tranh thương mại, nên chọn những đều công ích mà đem vào báo và tăng số báo in thêm ra cho

hiều, gởi cho không những kẻ chẳng có thể lực mà mua báo đăng, cho có nhiều người đọc. hầu rõ cuộc tranh thương và khản-khít mỗi giây đoàn-thể của người Nam-Việt ta.

Vì bởi sự tổn phí tăng thêm, Bờ-báo nhắc mấy vị nào chưa đóng bạc nhứt-trình, xin giùm mau mau gởi đóng cho Bờ-báo trong lúc này; nếu trễ trong ít tuần nữa đây, Bờ-báo xin các vị cảm phiền, vì Bờ-báo sẽ cạy nhà thơ thâu số bạc ấy cho Bờ-Báo.

Bờ báo cần cáo

Hồi đồng-bang mau lo thương mãi

Cuộc thương mãi của đồng bang ta từ náo tới giờ ít ai chăm nom lo lắng chỉ lo chữ si, nghề nông mà thôi. Nay ta khởi sự lo việc thương mãi đây chẳng khác nào ta vừa mới tập lật tập trường tập bò, tập đứng, tập đi rồi tập chạy, sánh sao cho lại khách kiều cư nghệ đã sở trường lâu rồi. Bởi nghĩ vậy nên ta mới không lo nghề thương mãi, đành để cho tay kiều cư thương mãi lợi to. Nước ta mà họ làm giàu lớn nhà cửa kinh dinh chẳng nề ơn ta lại thì khi chúng hết cả đồng bang Nam Việt. Cuộc thương mãi của ta mới nghe qua thì là rất khó mà xét cho kỹ lại khó đề cũng tại ta. Nếu ta biết lĩnh vực quê hương biết thương tình đoàn thể, biết trong nghĩa đồng bào ta diên giãc lấy nhau giúp đỡ cho nhau, hành vi lấy nhau thì khó gì cũng phải dễ. Như người khách trú bỏ Trung-Huê sang qua Nam-việt họ có chi đâu? chỉ có 1 đón gánh tre, hai cái giỏ, áo nữa mỏng trơn, quần trên đầu gói bịch nghệ tùy thân, họ giúp đỡ cho nhau, cho học đồng thuở thân, đem vào ở tiệm, một đôi năm có vốn chút ít ra gánh gánh trên vai tập buôn bán lần lần có vốn bán tiệm nhỏ sau lập tiệm to làm giàu lớn, ấy là họ có lòng giúp đỡ chung cho nhau. Còn như đồng bang ta đây nghề bán buôn không thạo, nay lại bị lời thị tiếng khi nếm mới xướng ra mà buôn bán, nếu ra lập tiệm buôn mỗi mỗi ta đều thiếu hết, các vật phải sắm phải mua tiền phố, tiền công, thiếu ít xuất nhiên trước khởi sự bán ra là thấy lỗ, ấy là vận sự khởi đầu nan. Còn muốn buôn bán cho có thấy lời thì từ sản tháng sắp về sau. Vì sao mà ta bán phải lỗ trước? Vì tiệm khách trú buôn bán đã thâm niên có sẵn 1 số lời trong túi họ

rồi hạ giá xuống bán mỗi món đều rẻ hơn tiệm của Annam (Ấy là cái giãc kể của khách trú) dẫu cho lỗ năm ba tháng cũng chẳng hại chi, còn tiệm của Annam bán phải giá thì mắc hơn của chèo (Ấy là sự thiệt của Annam) thì không ai mua, còn hạ giá theo chèo thì chịu sao cho nổi, tách đồng bang ta thì ham giá rẻ nào đề quí kẻ của kiều cư, đến tiệm khách trú mua hoài, thì tiệm Annam phải mau mau đóng cửa. Hiện nay khắp lục châu dân dân cũng nong nả đều lo về đường thương mãi, ấy là ta đã tỉnh giấc mộng lung rồi, mới khởi sự buôn bán sơ sài tiệm cháo tiệm cơm, mà tiệm khách trú đã đóng cửa đồng bang thấy chưa, ấy là như ta nhứt tâm nên chèo thua ta đó. Khách trú buôn bán đã thua ta rồi lại bày đều uyển hoặc nói này nói nọ, mà làm cho ta ngã lòng, ấy là mưu thần chước quí của khách trú gạt ta đã, đừng tin hớ đồng bang! Nay ta đã khởi sự bán buôn rồi thì ta nên chỉ trời thể quyết nhứt tâm lo giúp đỡ cho nhau, điều dặc cho nhau, thương yêu lấy nhau mắc rẻ chớ nài, ngon dở chớ nài, giúp nhau cho nên việc, ta buôn bán với ta, họ buôn bán với họ, ta đừng xit mết họ, cứ bậm môi bên lòng nhớ chữ tự do mà lo buôn bán bước tới hoài, không ai ngăn cản ta, họ bán dặng, ta bán dặng, xin đồng bang phải nhớ rằng lúc này là lúc ta buôn bán vạn chúng nhứt tâm thì cứ việc buôn bán tới hoài mà làm gương cho đoàn hậu tấn nếu không kiên tâm trì chí bán buôn trong lúc này thì từ rày sắp về sau ta phải bị bọn kiều cư khi thị mãi. Bớ đồng bang! gần lấy, gần lấy!

A. H. N. B.

Chèo lộng rồi

(Trích ở báo Opinion số

6157 ngày 9 Octobre 1919)

Quả thật Chèo tướng bọn của chúng nó là con của Trời mà! Chúng tôi xin trưng một việc mới xảy ra đây, tại Gò-dầu-hạ, mà lập bằng cứ về khoản chúng tôi nói là đều chơn thật.

Hôm ngày chửa nhứt chót này, nhằm bữa mồng năm Octobre, chừng lúc 9 giờ ban mai, có một người lính ma-tà và một người dờn là Annam, bị tên chèo bán gạo tục kêu là A-Bô, ám dao đâm trúng nhâm, đang buổi chợ đông, hai người Annam ấy đều bị thương tích, một người trúng nhâm đỏ, một người trúng nhâm trắng, vậy mà nó chơn vira lòng, còn quyết lộn sát hai mạng Annam nó bèn áp đề trên mình hai người ấy. Phải chi không có các người buôn bán kia, chạy lại tiếp cứu, ắt hai người Annam ấy đã vong mạng rồi.

Khi A-Bô bị dân địa công sở, nó chưởi rập hết thấy dân Annam, nhứt là nó mòng nhểc thấy giáo D... bởi vì từ ngày tuyệt giao thương mãi với bọn kiều-cư, thấy giáo D... bằng lo khuyến khích đồng-bang giới bước theo gương người Sarron và dờn cho người bản xứ n. he các bản dục rút trong bao chương. Giữa công môn, mà A-Bô còn dám thôi xấc xược, cá gan xi mà mảy ông hương chức; song nội cá dám nổi té thấy đến gần tâm mà chịu, chớ không ai ra chống trả — Vậy mới đáng khen cách cư xử của các vị hương chức trong vụ này — là giã nạt tên chèo A-Bô đến tòa án Tây-ninh cho quan luận tội.

Vậy chớ người lính ma-tà ấy vì phạm tội chi mà bị chủ chèo A-Bô hành hình ra thân thể như vậy? Duyên cớ là tại người lính ma-tà ấy vào làng dạy làm việc i h lợi cho dân, đi rao truyền cho dân thương mãi Annam cùng bọn

Kiều-cư dặng hay rằng: Hễ bán gạo thì phải dùng lon của Nhà-nước mà dặng, phẩm như có con buôn nào dùng đồ lường khể, như lon sữa bò, hộp bơ dặng lường gạt một cách nhuốc nha những người mua gạo của nó, thì lính phải thâu các thứ lon và hộp ấy.

Lính làng troàn rao như vậy, bá tánh đều khâm phục, vậy có một chủ chèo A-Bô này bắt thâu mà thôi. Bả không chịu nạp lon sữa bò của nó cho lính, lại còn lộn xuống đất rồi rút dao đâm lính của Nhà-nước. Khi ấy có người nữ anh hùng, xốc vào tính can người chèo và giựt lưỡi dao của nó còn đang cầm trong tay. Song bởi chi dờn là Annam thiếu óc giãc không thể chống cự với người chèo ấy, thấy lon bằng cây cốt dính, cho nên phải bị vào trúng một lưỡi dao, trọng thương tích.

Thật là đoạn-thê của bọn kiều-cư nay lộn lạc lung, nên một chủ chèo khác nữa, tục kêu là A-Danh, cũng sẽ bị giã nạt cho án quan Tây-ninh trị tội nó, vì nó đánh một trò Annam chưởi mắng công bậm he tận sát thấy giáo D... nữa.

Quả thật bọn kiều-cư này, thấy chỗ lợi quyền của chúng nó phải nguy cho nên chúng nó có hạn, quyết rửa hận cho dặng mà tru hết thấy các dờn Annam, dờn công cũng khuyến khích đồng bang ra tranh thương mãi với khách-trú. Vậy thấy giáo D... cũng thuộc về số các vị đồng bang bị bọn khách-trú cứu thủ đó.

Số là sớm mai ngày thu hai, đang lúc các vị giáo sư trả bài học trò tại trường tên chèo A-Danh, đi với đứa tình nhân Annam của nó và một thằng tiểu công, xốc vào lớp học của thầy giáo D... đang dạy. Chèo A-Danh không thèm thưa cho thầy giáo rõ duyên cớ chi, cứ xốc đại vào trong lớp học, liếc ngó lão luận mà tìm cho ra tên trò nhỏ và khi nó tìm dặng rồi, nó la lên rằng: Bớ thằng nhỏ đó. Tội nghiệp cho trò nhỏ ấy sợ hết hồn hết

vial Không biết có tội tình chi trọng lắm hay là sao mà bị bắt như vậy!

Duyên cớ là nó có lấy cứt sởi nhỏ mà lựa chim, rồi sỏi sa trên nhà chệch Á-Danh Ấy là tội chi đó vậy, mà Á-Danh lấy làm điều nhục cho nó, bèn ra tay sửa phạt trò ấy, không kể lỗi của nó vào trường mà không xin phép thầy giáo, nó đánh trò nhỏ ấy xong rồi, liền dạy đưa đến công của nó bắt giải nạp trò nhỏ ấy ra công-sở, Thấy giáo D. vì phạm sự mất quyền Đốc-học và thấy tên chệch Á-danh ở xấu xược đường ấy, bèn phát giận hỏi nó: Vậy chớ có chi mà nó làm phi phép như vậy? Nghe thấy giáo dùng lời tao nhả mà hỏi, chệch không trả lời theo câu hỏi, cứ xỉ mạt thầy giáo và hăm sẽ tấn sát có ngày. Thấy giáo D... gọi tờ phúc đến quan thầy của người là quan Thanh-tra các trường tại Tây-ninh, rồi viên quan Thanh-tra thôn tin cho quan chủ tỉnh và quan án thâu tường sự tích, vậy trong vụ này quan trên có dạy mở đường tra vấn.

Dân Annam trong tỉnh Tâyninh, rập một ý cùng nhau đem lòng trồng cây lương công bình của quan Nguyễn-soái đang cai trị xứ ta bây giờ, chắc ngài sẽ dạy dân chệch phải phụng khâm lời bố cáo của ngài đã rao hôm tuần rồi. Dân Annam cũng trông cho quan phủ hảo tâm là quan phủ Cư, chủ quận Trảng-bàng, lo tra vấn vụ này một cách nhẹ nhàng và án quan can đảm của chúng ta là ông Edni, sẽ lên án trừng trị hai tên chệch ấy, cho hình phạt đồng cân với tội của chúng nó phạm.

Chúng tôi cũng bẩm cho quan Tham-biện Cuniac, mới đến trấn nhậm tỉnh Tâyninh, đăng rõ hay điều này là: Trong chỗ Gò-dầu-hạ đây, hương chức hay binh vực chệch, bởi vì các ông hương chức to đả gá con gái của họ lấy chệch. Bởi vậy xưa nay chệch có quấy cách mấy

cũng khỏi bị phạt; Chệch muốn hoành hành thế nào cũng chẳng ai dám mở miệng mà than trách.

Xin chur vị đồng nghiệp báo chương quốc-âm ấn hành bài này vào số kể ngỏ đồng bang ta xem mà thủ thế cho khỏi bị chệch toan mưu làm hại.

Chệch dùng trái cân giả

Causerie sur les faux poids des chinois

Việc buôn bán thì dùng cân làm chắc, lúc trước tiệm chệch dùng nhiều thứ cân không đúng mà buôn bán với Annam, Chánh phủ mới định lại mỗi tiệm phải dùng 1 thứ cân cho chắc, mà buôn bán là cân Roberval cho khỏi đến giao trá. Ấy là nhà nước thương dân Annam sợ chệch gạt gẫm. Mà chệch có sợ đâu! chệch cũng dùng cân Roberval để tại tiệm mà làm bịa nó lại dẽo nhiều khúc cây vườn dựng riêng 1 hộp, hễ ai mua món chi thì chệch để mấy khúc cây đó lên cân rồi nói đủ, có khi nó bỏ đồng su lên mà cân, có khi nó lại gấu 1 cục chì mỏng dưới vá cân cho nặng (plateau phía đó để cây vườn cân đó da, còn vá cân bên kia thì nó để đồ lên cân mà bán cho Annam, bởi nó cân lặn mạt như vậy dầu giá nào nó bán cũng dặng hết. Trời ôi! Trái cân gì bằng khúc cây vườn và đồng su như vậy? Dầu trời ngó vô cũng là không biết là bao nhiêu mà Huấn chỉ là Annam rất thiệt thà chệch nói sao hay vậy.

Còn người kiến thức biết chệch cân bằng khúc cây và đồng su là cân lặn thì hỏi chệch, chệch nó nói cân vậy mà đủ không thiếu đâu, tội nghiệp cho Annam biết chệch cân lặn hỏi vậy rồi cũng bỏ qua lại nói thầy kệ đầu nó ăn gian năm ba đồng su cũng không đủ nghèo. Chur đồng bang ôi! Nếu ta cho việc như vậy là không hại. Bởi ta làm tỉnh như vậy

thì hại cho ta biết bao nhiêu? Mỗi mỗi ta đều chịu hại hoài, vô tiểu bất thành đại đa chur đồng bang á! Ta chệch nhỏ bỏ qua chệch thâu đó là máu thịt của ta mà làm giàu lớn thấy chưa? Rồi chệch ta đại đó thấy chưa? Bì nhân không phải ghét chệch mà kiếm chuyện đầu, viết đến đây bí nhân dơ tay chỉ trời thế rồi bí nhân mới giám để ngồi viết xuống mà viết vào đây cho đồng bang biết.

Hiện nay các tỉnh đầu đầu tiệm chệch cũng dùng rỗng những khúc cây vườn dựng riêng 1 hộp để khít 1 bên cân mà cân cho Annam. Ước ao quan trên ngó vào tờ «An hà» vừa ra nói về chệch dùng trái cân giả đây xin mau mau sai lính kìn đến các tiệm chệch xét nếu gặp xin niêm hết mấy khúc cây vườn đó (confiscation des faux poids) mà giải nó đến tòa trị tội nó về việc mua bán trái cân giả. Còn đồng bang bất kỳ vị nào hay đến tiệm chệch mua bán thì kiếm sẵn vài người chừng nên gặp chệch cân bằng khúc cây vườn xin lấy hết mấy khúc cây đó đến cò bót mà thừa nó, nếu xa châu thành xin đến hương quán mà thừa nó xin giải nó đến tòa thì nó phải ở tù mà! Bì nhân xin nói cho đồng bang biết rằng nếu chệch dùng mấy khúc cây vườn đó đầu cho đúng cân lượng cũng không dặng đâu, nhà nước định cân Roberval thì phải dùng trái cân Roberval mà thôi thế thứ nào cũng không dặng. Xin đồng bang lưu ý hờ từ «An hà» vừa ra mau mau đi bắt cho dặng dưng để lâu chệch hay nó dầu hết đal Vị nào bắt dặng mau mau cho quán «An hà» hoặc các nhà báo quốc âm khác hay mà ấn hành cái mới tệ này cho đồng bang biết, mà hễ bắt dặng xin giải quyết nó đến tòa cho nó ở tù cho chệch biết Annam khôn hơn chệch.

T. T. P.

Gò-công: Cò-dộng tranh công thương Hội.

Bỏn hạt tuy Phươg-vi nhỏ hẹp, nhưn số ít ỏi; nhưng cũng có kẻ Thức-giã nông nã về sự công ích, mà cũng có lắm trang hảo hộ sẵn lòng xuất vốn tế trợ cuộc công thương của người Nam ta vậy.

Huấn chi ngày nay cả Bả-Bào ta bị chúng tiếng ngạo bán, khi thì nhục nhã thái thậm. Phong trào Thương-mại giấy động như sấm sét trong sáu Tỉnh, bỏn hạt há chẳng biết hỏ sao?

Song còn đương nghĩ ng bị lỏng tại ghé mạt trông nom phươg châm của các về cao kiến nơi đại địa khi đoan rồi chúng tôi sẽ nắm theo giềng mối hay tốt ấy mà phấn tở cho khỏi lằm khỏ lạc đó.

Bởi e câu dục tốc bất đạt: Họa bỏ bất thành hư việc chung của Thiên hạ, nên mới diên trì vậy.

Ngày nay trong sáu tỉnh bảy còn phân phân bất nhất; chúng tôi có kẻ nóng lòng, mới thiết lập cuộc nhóm đây là ngày 26 Septembre 1919 lúc 20 giờ đã lập thành một hội = kêu là «Cò-Dộng công-thương-hội» (Comité de Propagande au Commerce et à l'industrie) chúng tôi cũng noi dấu xưa nay có hội chủ, hội-viên, ngôi thứ phân minh, tất cả là 27 vị, để cò động khuyến khích sự công thương trong bốn Hạt; chớ chẳng lẽ toàn cả hạt chúng tôi mỗi người đều xúm lo được sao?

Khi hội lập thành, trước hết xướng kêu hùn, để giúp cho nhà buôn Cánh-thờ kêu là (Galeries de l'Ouest) hứa sẽ lập tại bỏn hạt một hàng ngành (Succursale) Chúng tôi tưởng cũng có ích cho sự buôn của người Nam ta ngày sau. Hội chúng tôi xướng vừa giở lời, thì đã

Ngó dăng cho nhiên nghe rộng thấy,

Đều ích buổi này, mà sánh với tha-bang

.....
Lòng đau! Nên mới thơ thao l!
Xin đồng-bào, gát tay trù nghĩ;
Xét việc đời, mỗi đến tận lý.
Xót-xa giùm, cho tay tài trí,
Ra ngồi viết Báo, rêu kèn không nhàn!
Đã môn hơi, mới hăm,
Cũng ráng sức luận đàm;
Khuyến chuyên nghề: Sĩ, Nông, Công,
[Thương]

Lại lo thế cái lương,
Tích di-doan, trừ muôn mối tệ,
Đắc ta khỏi ngoài, vòng u-án thời giá-
[mang...]

.....
Cúi xin mấy triệu đồng-bang:
Mua Nhứt-trình mà đọc,
Cho thường, mọi ngày,
Trước rõ việc trong Quê-hương;
Cùng Thời-sự ngoại dương,
Mọi đều chi ta cũng tường.

.....
Sau mở trí khôn ngoan,
Mà phụ ích với đồng-bang.
Đặng chung cùng hiệp-hữu buồn bán,
Thâu quyền lợi, nhà
Kêu Khách-trú khi ta,
Không biết đồng-tâm,
Rất hổ hang muôn phần!!!

.....
Người sanh, dẫu ai cũng thác một lần;
Vậy nên ta đứng trong trần,
Phải xét suy đạo người cho kl,
Mới gọi là người trí.
Nếu khu khu ơu cái đều hủ-bại,
Cơn nhấm mất rồi, mục danh uống lăm
[thay.].

.....
Tôi nay là mặt sĩ Lê-Mai;
Phổ Tứ-dại khuyến mời.
Cúi xin, Thiệu-nam, Tào-nữ nhậm lời;
Mua báo đọc, quý thời dượng bao!

Lê-Mai.

Cáo bạch

Kể từ ngày 20 Octobre 1919, Nhà-In Hậu-Giang Cánh thư Impri-merie de l'Ouest) đã dời về nhà mới cất ở tại đường lớn (Boulevard Delanoue) gần An-Hà Báo-Quán.

Kính mời liệt vị Đồng-bang, lúc nào có đến châu-thành Cán-thơ, xin tiện đường dời gót đến Nhà-In Hậu-Giang này, hoặc là mua thơ, truyện, sách, giấy, viết chi chi, hoặc là thừa cơn rảnh đến xem chơi cho biết thì Bồn-Quán chúng tôi cũng sẵn lòng hoang nghinh liệt vị.

Ấn-quán Hậu-Giang căn cáo.

Thơ tín vắn lại

Bến cát, le 9 Octobre 1919
Cher Monsieur

Kính từ lời thăm ông chủ bút đặng khương ninh. Cúi xin ông rộng lòng nhưn chút chèo giấy đư ăn hành giùm bài này vào quý báo ngõ hầu thức bạn đồng bang vào cuộc thương trường cùng khách-trú.

Hỡi bạn đồng bang.

Từ ngày bốn khách Kiều cư vào trú ngụ nơi đất Nam Việt, đồng bang ta hận dãi chúng nó như anh em, thấy ta là Đại-Pháp cũng rộng lòng cho chúng nó lập mỗi quyền lợi trong xứ ta. Đã bấy lâu no cơm, ấm áo, sẵn gạo, sẵn tiền lớp thì lập qui mô, mua vườn, mua ruộng, lớp lại chở của về Tào mà nuôi dòng họ chúng nó. Nói tóm một đầu mới thương trường, chúng nó một tay thâu đoạt. Đã vậy thì thôi, mà lại dám buồn tiếng khi ta là đoàn ấu trĩ, nào là «Nam

mang từ», mang ri, mọi rợ, vắn vắn. / Nghĩ có thậm ực biết đường nào?

Chúng tộc ta đã bấy lâu như cơn say mê chưa tỉnh, may nhờ sức các báo quế âm đem hết tâm nhiệt thành mà cổ động đồng bang vào đường thương mại ngõ hầu tranh giành mỗi lợi cùng khách trú.

Ngày nay nơi nơi đều có lập tiệm bán cà-phe và hàng xén. Như ở Mỹ-tho có hai thớt thịt Annam của hai thầy giáo trường Collège lập đã thành mà tranh cùng khách-trú. Đáng khen hai thầy hết lòng chẳng nề công lao, chỉ quyết rửa hờn cho muôn họ. Hiện nay tại Chợ-lớn Rue Càngiêc N° 11 có hai anh em M. Eugène Lộc lập nên một tiệm bán guốc dùng toàn là cây và thợ Annam (lời hay tin này vốn là tôi có tiếp được thư của người anh em tôi là học sanh tại Collège Mỹ-tho tự là Nguyễn-háo-Đàng. Vậy nên nay tôi tuy trí siển tài sơ mẫm dẫu, song nghe cũng nóng lòng xin khuyến anh em các trường đồng một ý kiến, giúp ích cho đồng bang như anh em chúng tôi học trường «Canh-Nông» đều quyết một lòng không dùng đồ chộc nữa, và những guốc đã mua rồi xin đem ném liệng vì tưởng câu «hơn phi nghĩa bất xiao vật phi nghĩa bất thủ»; thả chịu tổn tiền gửi (contre remboursement) mà mua guốc của M. Eugène Lộc.

Bởi vậy tại trường học chúng tôi, từ mấy thầy tới học trò 2e Année và 4e Année đồng một dạ chẳng dùng đồ chộc Bécát nữa. Thâm thay, nơi xứ này, chưa có một tiệm Annam nào hết. Anh em tôi rất ước ao cho các đảng thức giả cùng mấy trang cự phú nơi chốn này đồng tâm hiệp lực mà lập nên một tiệm ngõ hầu có tuyệt giao cùng quân vong ơn bội nghĩa.

Tôi viết đến đây trong lòng nóng nảy quá muốn sao cho đồng bang ta gây được cuộc này cho mau dặng coi đoán thể ta có vững hay chẳng!

Vậy thì đồng bào ta còn đợi lúc nào chẳng nhưn lấy cái cơ hội may mắn này mà rửa ren kiếp lập tiệm buôn bán cho mau thành tựu.

Hỡi đồng bang, vì một chén café tăng giá mà chúng ta tuyệt giao cùng quân phi nghĩa hầu chi nay chỉ vì có một vật đồ chơn mà chúng ta chẳng toan lo cho trọn sao?

Hỡi ai huyết mạch họ Hồng, xin lưu ý!
P. Chấn

Phúc-dáp ông Đặng-văn-Chiều

Trong AN-HÀ NHẬT-BÁO số 133, ngày 18 Septembre 1919, mới xem cái thơ ngõ cho ông về bài «Văn-chương hát bội» của tôi mà ông trả lời cho tôi. Nhờ tôi cũng còn đợi cho NAM-TRUNG NHẬT-BÁO và NÔNG-CỎ MÍN ĐÀM đăng nốt hai bài của tôi thưa lại ông, bấy giờ xem ông nói ra làm sao, tôi mới sẽ bày tỏ cho ông nghe nhân thế.

Song, tôi xem bài của ông đáp tôi này, có nhiều điều ông nói không được rõ, khiến cho tôi lại phải lật-đật viết mấy lời ngay.

Trong bài gửi vào NAM-TRUNG NHẬT-BÁO, tôi đã hỏi ông rằng: «cái câu nói «văn chương Nam-kỳ là văn-chương hát bội» ấy, là ở Nam-Phong số mấy? của người vào viết ra?» Nay, ông không chỉ được rằng ở số nào? trang nào? bài nào? lại có những câu ấy? Hay ông nghe bóng nghe gió mà ông buộc vào cho Nam-Phong? Nếu Nam-Phong có cái câu «văn-chương Nam-kỳ là văn chương hát bội» rồi, thì tôi đợi gì mà tôi lại chối.

Đã gọi là người trương-phu làm việc gì dẫu đến sấm sét hù dọa riêu thê nào đi nữa cũng không sợ, chẳng là một lời nói, chắc đã nói phải suy trước nghĩ

sau chán rồi mới nói đã nói thời không sợ, dẫu thời đừng nói nữa. Nếu kẻ nào đã nói rồi «mà kiếm thế nói cho qua» chẳng hóa ra hèn nhất (lachel) lắm hay sao?

Văn-chương Nam-kỳ thời khác gì văn-chương Bắc-kỳ, cũng là tiếng An-nam xen những chữ Tàu (Expressions sino-Annamites) chỉ khác nhau một vài tiếng một vài dấu trệch đi một chút mà thôi. Phàm người biết chữ quốc-ngữ ai xem cũng hiểu cả, nào có phải lỗi văn-chương nào khác ở đâu? Duy có một vài cuốn sách nhảm, vài bài văn giờ của những kẻ dốt nát tự-dắc-dặt ra thời Nam-kỳ cũng nhiều mà Bắc-kỳ cũng lắm. Nên mà cứ lấy những chỗ ấy để chê bai nhau rồi sinh ra tức khí nhau thời vô ích mà có hại. Ta không nên lời thời làm gì, ta chỉ nên khuyên nhau đem những lời điêu-nhã thanh-tào ra mà đặt-dẽ, lấy những câu lịch-quốc lợi dân ra mà nói năng, đừng nên cộm-cộm vô đầu nói dấy, hay bởi nhau điều này mai bề nhau câu khác, rồi sinh ra thù oán nhau vì một vài câu nói không đầu! Bài trước ông đăng ở Nông-Cổ Mìn-dam và An-Hạ Nhứt-Bao này, vì ông cứ đem câu nào của người nào nói sai, ông chỉ hẳn vào người đó, thời tôi cũng không thừa hơi mà đối đáp với ông làm gì mà thêm bận-rộn. Vì phương ngôn này có câu «nói phải là bạc, im lặng là vàng» — Hay ông với ông Phạm-Quỳnh sùng-dội nhau, cái đó tôi cũng nín-thính, vì tôi với ông Phạm-Quỳnh có một cái tình thân-rộng, há miệng mắc quai, khó phân được trái phải với người thiên hạ. — Song, ông nói trộm hết thấy người Bắc-kỳ, rồi ông đem ông Phạm-Quỳnh làm ví dụ. Khi ông nói ông Phạm-Quỳnh ông không bàn đến toàn-thể các bài vở của ông Phạm-Quỳnh đã làm trong Nam-Phong, ông lại dám lấy một câu «Văn-chương hát bội» là một câu ông Phạm-Quỳnh nói rằng: ông ấy không có nói

bao giờ, thế mà ông đem ông kháng kháng buộc vào để ông múa bút. Tôi e cho người Nam kẻ Bắc, vì các ông mà sinh ra ác-cảm cùng nhau, nên tôi bắt-đắc-di phải ép mình mà viết, để bộc-bạch lòng người Bắc-kỳ với người Nam-kỳ vậy.

Trước ông đem ông Courrier, ông Hugo, ông Béranger, ông Khổng-tử, ông Homère v. v. ra mà dẫn chứng. Bởi thế mà tôi theo danh-lý (logique) tôi lại phải trả lời ông bằng mấy cái chứng của ông. Thế mà ông cũng kỳ-kêu với tôi, thời ai chẳng biết rằng: ông đã có xem rồi ông mới biết mà nói chứ. Nào có phải tôi nhắc lại mà dạy ông đâu, mà sao ông nói thế?

Tôi nói rằng: Pháp, Anh, Tàu, Nhật, dù có văn-mình nhưng nếu có cái văn-chương nào không hay thời chúng ta cũng không nên phụ; còn người Chà, người Mồi, người Ma-ni, người Ma-lai dù hèn mạt thế nào nếu có một cái văn-chương nào hay chúng ta cũng nên rung độn kiện ngợi. Đó là câu ví dụ, lấy lẽ công bằng. Chứ chúng tôi là-tăng lại chẳng biết chê người nào thời nói một người, hẳn cái chỉ thời nói một cái, bởi thế nên tôi mới khuyên ông rằng «ừ rầy đừng nên vơ đũa cả nắm nữa» Nay tôi lại thấy ông đem cái ý của tôi ấy ông khuyên lại tôi, mà ông vẫn không biết rằng: tôi đã khuyên ông như thế rồi!

Ông đã biết thế, sao bài trước ông lại cời trộm người Bắc-kỳ rồi ông mới đem ông Phạm-Quỳnh ông chỉ? Rồi ông đặt một câu không có, ông buộc cho Nam-Phong, ông dùng lời khiếm-nhã mà ông nói giờ ng giải. Bây giờ ông lại bảo rằng: tôi phải «chối đi» ông thử đọc lại những bài của ông viết, rồi ông lấy địa-vị khách quan mà ông xét lại ông xem, ông có đáng tự-trách ông lắm không?

Này, ai ơi, người Bắc-kỳ cũng vẫn ghi ơn mãi mãi rằng: nhờ được thấy Đại-Pháp chỉ đường dẫn lối cho anh em

Nam-kỳ biết thương nỗi, thương giống yêu nước, yêu dân. Năm Ất-mão ngoài này chúng tôi bị lụt đồng-bào trong ấy bỏ của ra giúp kẻ tai nạn, ngày nay coi uất dân-bà người già kẻ trẻ ngày này vẫn đọc luôn luôn những bài thơ cảm ơn anh em Nam-kỳ phư bài sau này của bạn tôi là ông Đoàn-như-Khuê:

*Khai hóa vì ai tỉnh tỉnh dân,
Bắc Nam hai ngã một tình thân,
Góp nhau sáu tỉnh tiền năm vạn,
Cứu kẻ ba năm lụt mấy lần.
Kỷ-niệm bằng tranh thay đức tượng,
Cảm ơn có báo dũ nhờ dân,
Ơn này ta biết chia làm mấy?
Mấy triệu dân ta mấy triệu lần.*

Những nhẽ này tôi đã phân tường với ông ở bài tôi nói vào Nam-Trung Nhật-Báo rồi, thử là người Bắc-kỳ không bao giờ quên ơn người Nam-kỳ vậy. Song cái ơn ấy là ơn nhỏ, tôi thiết tưởng các ngài trong Nam-kỳ ta cũng không nên nhắc đi nhắc lại mới là phải, ông cũng đừng nói ra mà để cho những người chớ ơn nói ra vậy.

Mới đây vì một chén cà-phê (café) mà người Nam-kỳ tịch giặc mộng đã lâu nay, vụt khởi lên tranh-cạnh với khách-trú ở chốn thị trường, anh em trong ấy dễ xướng ra sự «tẩy-chay» hàng hóa chệch. Bởi cái lòng thương yêu nhau mà ngoài Bắc-kỳ liền ứng ngay để biểu tình hòa-lạc, suốt từ Hà-nội, Hải-phòng, Nam-định cho đến các tỉnh, các phủ, các huyện cũng đều theo chân nổi gót Nam-kỳ mà làm cho quân chệch biết rằng: ba kỳ ta là một nước, Nam Bắc cũng chung nhà, người Nam-kỳ bị chệch khinh bỉ thời người Bắc-kỳ cũng phải tức tối vậy.

Ông Đặng-văn-Chiều ơi, người Bắc-kỳ có xót nghĩa đồng bào hay không xin xem sự «Tẩy chay» này thời rõ.

Ông há lại không biết đất Nam-kỳ xưa kia là đất Cổ-thủy-chân-lạp, tổ tiên chúng ta đánh đuổi các dân mọi rợ dấy đi mà đem dân mình vào ở. Ông thử mở quyển Nam-sử quý báu của ta ra xem

có phải thế không? Ông thử xem xét xem cái giống người Cổ-thủy-chân-lạp ở trong ấy bây giờ có còn không? Hay là hết thấy đến là con cháu cụ Hồng Bàng tiến từ Bắc đến Trung mà vào Nam, nay đất ấy chỉ có một giống người Nam-việt ở mà thôi. Cái cuộc sinh hoạt khai hóa của dân tộc ta, các nhà học giả đã cho là «Nam tiến» nghĩa là dân Việt Nam từ phía Bắc mà dần dần tiến vào phía Nam vậy.

Bài tôi nói với ông trước, dẫn đến cào kia cội này, nguồn xưa mạch cũ, là để cho nhau nhớ thời can gì ông phải lời những «Miệt Tibet», họ Nguyễn» «ho Bàng», ông A-dong bà E-và» cùng là «con cá con khỉ» mà làm chi?

Thật là không ău thua dẫu vào dẫu cả. Ông Đặng-văn-Chiều ơi, ông với tôi cùng chung một học trướng của bà Âu-cơ ông ở Nam mà tôi ở Bắc cùng thờ một cuốn lịch-sử bốn nghìn thu, cùng nói một thứ tiếng, cùng ăn một miếng cơm, tuy không gặp mặt mà đã biết tên tuy mới biết tên mà đã cảm tình chủng tộc tôi rất là yêu mến ông mà phải bày tỏ những chỗ nhảm nhẽ của ông để dúp ông vậy.

Xin ông thử tắt lòng cho, đừng nên đối diện mà sai lạc mất đầu để đi.

Nay kính

Mân Châu: Nguyễn-mạnh-Bồng.

Rédacteur à la Revue Nam-phong

119 Rue du Coton Hà-nội

à Hà-nội, le 2 Octobre 1919

Bàn sáu người con

M. Vanbée là một người Langsa lam rẫy ở đất Reminghe gần tỉnh Ypres. Người có ba mươi sáu người con, hai mươi hai trai, mười bốn gái; trai với gái còn đủ khi chưa nổi giặc.

Một trai, giúp việc với Đức-giáo-Hoàng Pie X, khi nổi giặc, về Pháp

nhập ngũ tòng quân, bị thương trong hỗn trận. Mười ba người bỏ mạng chầu sa tràng, ba người bị trọng thương. Còn người cha với một gái lúc qua thành Lille đi thăm thương tuần của một người bà con, bị Đức-tặc bắn thủng. Một gái nữa bị phi đồng A-lơ-măn nổ mà chết gần tỉnh Dunkerque.

Thật là nhà đại phước đó, thế gian chưa từng có.

(L. T. T. V.)

Lê Lạc-thành nhà thương Tràvinh

Ngày 1° Octobre 1919, Quan Nguyên-Soái Nam-kỳ là ông Maspéro, có quan Quán-Đốc sở Y-viện là ông Gaide và quan Chủ sở Mật-thám là ông Wintrebert tháp tùng với ngài đến Tràvinh dâng chứng lễ Lạc-thành nhà-thương bốn tỉnh mới lập hoàn hảo.

Ngày đó tại Châu thành Tràvinh và nhà thương, cờ treo rực rỡ, vui vẻ vô hồi, lúc 10 giờ sớm mai, quan Nguyên-Soái và quan tháp tùng ngài đến nơi thị quan Chủ Tỉnh Gazano, các quan Langsa và Annam tế tự đồng đủ tại Tòa-Bố mà tiếp rước ngài. Đứng 11 giờ dài tiệc có đủ mặt các quan Langsa, quan Đốc Phủ Tổ và quan Thấy thuốc Nguyễn-văn-Khải dự yến.

3 giờ chiều, quan Nguyên-Soái Maspéro viếng nhà việc sở-tại làng Minh-Đức các quan chủ quân, cai phó tổng và Hương chức làng có hội tại đó mà rước mừng ngài. Quan Phủ Biếm đứng thay mặt cho nhơn dân tỉnh Tràvinh đọc một bài chúc mừng quan Nguyên-Soái đến viếng tỉnh Tràvinh. Kế 3 giờ rước ngài đi viếng Trường học. 4 giờ khai lễ Lạc thành nhà thương mới cất.

Khi xe quan Nguyên-Soái đến cửa nhà-thương, quan thấy thuốc Nguyễn-văn-Khải, thế mặt cho quan Lương-Y Gaubil hữu bình, tiếp rước ngài đến phòng khách 2 bà-phước đặc bộn nữ đồng-nhi ở nhà phước đưa mặt y phục theo dân Alsacienne, đưa mặt y phục theo dân Đại-pháp hát lễ chúc mừng quan Nguyên-Soái. Vừa giết tiếng quan Tham-Biên chủ tỉnh Tràvinh là ông Gazano đọc 1 bài cảm ơn quan Nguyên-Soái đến chứng lễ Lạc-thành nhà thương bốn tỉnh mới lập, ngài cũng cảm ơn các Bà-phước Saint-Paul de Chartres trong 25 năm nay cho tỉnh Tràvinh mượn nhà-tư-ong của hội phước mà dưỡng nuôi bệnh trong tỉnh.

Ông Gazano lại tiếp rằng: Sở Y-viện trong tỉnh càng ngày càng mở thêm ra lớn nhà thương của Hội Saint-Paul de Chartres không thể chứa bệnh cho đủ, nên Bốn-tỉnh phải lập riêng một cái nhà thương khác. Ngài cũng cảm ơn ông Bonclier là quan Trưởng tiền tại Tràvinh có công coi sóc việc cất nhà thương này, lại cũng nhờ cách thức nghề nghiệp khéo của quan Lương-Y Gaubil, quan thấy thuốc Nguyễn-văn-Khải và mấy bà Phước nên nhà thương dựng mở mang thành vược.

Kể đó ông Nguyễn-văn-Khải đọc một bài rất dài nói về công cuộc sở Y-viện tại Tràvinh trong 25 năm nay, và các việc tạo thành nhà-thương bốn tỉnh cũng nhờ sức quan Chánh Bố Gazano hết lòng lo lắng nên mọi đều dựng toàn hảo.

Khi ông Khải đọc giết quan Nguyên-Soái tiếp lấy mở lời khen ngợi quan Chánh-Bố Gazano hữu công sáng tạo nhà thương này. Ngài cũng khen quan Lương-Y Gaubil lúc quan Lương-Y này còn hành sự tại Mytho thì hay chuyên cần phận sự lắm và ngài khen luôn ông Nguyễn-văn-Khải giúp việc giới dẫn một mình tại Tràvinh đã nhiều tháng trong

lúc chẳng có Lương-Y Langsa trong tỉnh.

Quan Nguyên-Soái lại cảm ơn các bà phước Hội Saint-Paul de Chartres từ đó đến giờ giúp cho tỉnh Tràvinh có động việc hành-Y Langsa dựng tảo hóa trong tỉnh. Dân Annam ngày nay đã quen dùng thuốc Langsa rồi là cùng nhờ ơn các bà trong Hội-phước.

Đoạn rồi, ông Maspéro đi xem các nhà bệnh, đâu đó thấy đều sắp đặt đặng khuôn viên đẹp dẽ.

Linh tế

Cantho, le 8 Octobre 1919.

à Monsieur Trần-dắc-Nghĩa, Tổng lý,
An-Hà-Nhựt-Báo.

à Cantho

Kính lời cùng ông rõ: Tôi có mua thuốc "Vạn-Linh-Tế" của ông, tôi uống nay được mười hai ngày, trong mình tôi biết khoẻ nhiều, ăn biết ngon, ngủ cũng yên giấc. Thiệt là thuốc "Vạn-Linh-Tế" của ông hiệu nghiệm vô cùng.

Trước khi tôi có bệnh hay mỗi tay chơn, thứ nhất là hay đau lưng, đau hông và ăn uống không biết ngon.

Tôi cũng có uống nhiều thứ thuốc, song tiền mất bệnh còn;

Sau này tôi uống thuốc Vạn-Linh-Tế trong bốn n.ày đây, nó bắt đau bụng đi sông mỗi ngày ba bốn lần; làm như hình uống thuốc xổ vậy! rồi từ đó về sau hết đau bụng và đi sông thường thường mỗi ngày một lần mà khỏe. Bây giờ trong mình tôi hết nhứt mỗi như khi trước nữa, coi hân hoan lắm không có chút băn khoăn chi hết, thiệt tôi rất nhớ thuốc Vạn-Linh-Tế. Nên tôi kính vai lời cảm tạ ơn ông.

Nay kính

Giang-hưng-Nhượng.

Secrétaire aux Travaux Publics

à Cantho.

Thi tập

CỎ LỤC BÌNH THƠ

Công nhờ Tạo-vật lắm công sinh,
Mặt nước nghiêng-ngang cỏ lục bình;
Hoa tiếm đào ghen thua sắc tiếm,
Lá xanh liễu kém nhuộm màu xanh;
Kết đoàn con trạo xem buồn tri,
Lấp rạch thẳng câu thấy bực mình.
Lắm lúc cứu người cơn sóng gió,
Còn nhiều lợi nước chớ nên khiêu;

Xuân-Mai (Mỹ-thơ)

DẠ VÔ HOÀI TÌNH

Mưa đêm rải rải chọc cơn sầu,
Nhớ bạn không ngừng nhớ đợt châu;
Gió phất ngoài hiên lòng ủ dột,
Trăng kẻ bên cửa dạ buồn âu;
Mơ màng lóng đẽ khi canh tỉnh;
Trần trọc nghe gà-lộc dạ thâu.
Nỗi khách phương mô đời có biết??
Lòng đây dương nặng nỗi tình sâu.

Ômôn: Nguyễn-hữu-Phước

TUYỆT GIAO THƯƠNG MẠI KHÁCH TRÚ THƠ

Đồng-bang cả thấy khắp Tam-kỳ,
Thương mại tuyệt giao khách trú đi;
Ngoại-quốc hay rồi, càng kinh mến;
Trung-hoa rõ dặng hết khinh khi?
Phân giầy đoàn thể, chơn dừng thời,
Kết chữ đồng-tâm, dạ chớ ly.
Nước mạnh dầu giàu, mỗi phát hiện,
Ràng mà bền chí, bớ Amis!!!

Lê-Mai

Còn xin chớ vì, họa chớ cho tiền khiên.

TRUNG THU ĐẠ NGUYỆT

Ba thu rờ rở bóng trăng tròn;
Sắc nước sắc trời sắc núi non;
Giờn sóng thiêm-thừ chơn thót thót;
Về nam ô-thước cánh bon bon;
Canh gà bờ-ngõ năm ba chập;
Bảy thỏ nhón nhón bảy tám con;
Trên điện nàng Hằng gieo ngọc trắng;
Đu nhơn trương mào nỏ không mòn;..

Lương-van-Thông (Củ-lao-mây)

Nam-kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 8 f 30
Đồng-Dương..... 8 f 50

Giá lúa

Từ 5\$10 cho đến 5\$20 một tạ, tùy theo thứ lúa.

CÁNH THƠ

AN TRỘM GIẾT NGƯỜI

Tại làng Đông-lợi (Cánh-thơ) trong đêm 16 Octobre 1919 có 3 tên gian tế lúc canh khuya vô nhà tên Nguyễn-văn-Dũng bắt một con heo. Bắt được heo rồi khiến đi thì con trai tên Dũng là Nguyễn văn The 19 tuổi hay, xách cây rựa theo quyết định ăn trộm.

Chứng tên The đến gần, an trộm tình bề không xong, bèn bỏ heo xuống, áp đánh tên The ngã lăn dưới đất rồi chạy ráo. Tên The bị chúng nó đánh 1 cây vô bụng rất nặng, khiến đem vô nhà qua ngày 18 Octobre tên The bỏ mình. Làng chớ từ thì đến báo với quan Biện-Lý ngài dạy đem cho quan Lương-Y khám nghiệm.

XE HƠI LẬT BANH

Ngày 20 Octobre 1919, 1 cái xe hơi của hãng X....P. ..ở Ôn.ôn chạy về Cánh-thơ, dọc đường mất tránh bộ hành rồi chạy tuốt xuống ruộng phải lật bánh úp xe. Hành khách có ít người bị trầy trụa chút dính song các việc vô hại...may.

VINH LONG

NGỘ TẢ NỊ

Ngày 7 Octobre 1919, tại làng Thiếng Dừc (Vinhlong) lúc 6 giờ chiều, 2 tên chèo Quảng-đồng là Phùng-Quang với Khổng-Bàn cãi lẩy việc chi không rõ, Khổng-Bàn nổi xung vát ghế đập Phùng Quang lỗ đầu. Làng bắt cả hai phạt mỗi đứa 2 ngày công.

VỢ CHÈC CHẾT ANNAM DI ĐIỀU

Tại Vinhlong, ngày 9 Octobre 1919, vợ của chèo Huỳnh Hưng chết. Nhiều người Annam đến đi đến coi mới tương thân tương ái quá!..... Nói vậy: thì có tuyệt giao tuyệt diệt gì đâu cả!.. còn... mà...!... ô... ô... ô... cũng hỏi... ô... ô... ô... phải rồi...!... hu... hu...

Lời rao

Rượu Rhum Stella

Hội Lâm Đường và Lâm Tuyền rơm ở tại Cantho kêu bòn vốn thêm cho đủ 1 triệu rưỡi quan tiền (1 million et demi de francs)

Vì nào muốn bòn xin do nơi ông QUẢN LÝ hội ấy đương niên ngụ tại phòng văn quan Trung-sư A. Viviers tại Cantho

Nam-Đoàn-Thẻ

RESTAURANT

Quai du Fort (Cantho)

Kính cùng lục châu chư tôn dặng rỏ:
Chúng tôi mới lập 1 cái tiệm hiệu là NAM-ĐOÀN-THẺ gần cầu tàu Khách-trú, gần nhà hàng ông Vô-hiểu-Đẻ (quai du fort Cánh-thơ) để bác đồ điểm tâm như là: café, bánh, nước đá, và đủ thứ rượu (Consommation) và sách, vở, giấy, viết, mực v. v.

Xin mời lục-châu chư tôn có dịp đến Cánh-thơ tiện đường dơi gót ngọc lại tiệm chúng tôi, trước coi cho biết công cuộc chúng tôi tạo lập, và sau nữa, chư tôn muốn cần dùng món chi, chúng tôi sẽ làm cho chư tôn vui lòng.

Xin đến, sẽ thấy chúng tôi hết lòng hoan nghinh và tiếp đãi vừa ý chư tôn chẳng sai.

Xin chư tôn niệm tình Annam cùng nhau.

NAM-ĐOÀN-THẺ Cầu bạch.

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội
CỦ LAO MÂY — TRAON
Hội mua bán lúa

Hội này khởi sự mua bán từ ngày 1° Mars 1919 đến ngày nay là 15 Septembre 1991 tình số mỗi 100\$00 thì lời dặng 52\$ còn tại sáng trong hội hết thấy giá dặng 750\$00 đều tính nhập vô số vốn.

Nay hội mở hùn thêm mỗi phần hùn là 150\$; như vị nào muốn hùn mấy hùn tùy thích. Định đến ngày 1° Décembre 1919 thì nạp số hùn; như vị nào muốn hỏi đều chi xin gởi thư cho Monsieur Tư chủ Hội Giao tiếp sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã Hội

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đặt rờng bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bồn hiệu kính cùng chư quý vị rỏ: Như vị nào muốn lãnh về bán dặng kiếm tiền huê hồng, xin viết thư cho Bồn hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán dặng bao nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu. Còn như vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng dặng, thì gởi trả lại cho Bồn hiệu cũng dặng vậy, miễn là ve còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho
Kính Cáo

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sớ ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sớ thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sớ thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-dốc Lộc, kinh này xáng mới vét lại lổn lổm, bề ngang chừng 40 thước trên tiện bề chớ lúa ruộng lổm, và như muốn chớ lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vài-co cũng dễ lắm.

Hai sớ ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sớ đất khác kể cận với hai sớ ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Spindel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán.

Hai sớ ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

Ái muốn mua hai sớ đất ấy xin gởi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sớ Nhứt trình An-hà tại Cánh-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rỏ.

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHƠI DUNG VÀ KHẮC CON ĐAU
ở đường Turc, số 16
Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay: tại
tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch,
đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun
bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa diềm
thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhân hình
người mà vẽ bằng dầu sơn vô bở, nước
thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biền
liên và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous
genres.

Tưong-Ngọc-Giu cần khải

Phở cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà An-quán,
Tại Cánh-thơ, tạo sáng đến này.

Lục-châu quân-tử, ơn dày

Mân-cần mua giúp, ngày nay thạch hành,
Thanh-hành dặng cửa hàng rộng mở
Mấy sấm thêm, thấy thợ tin rộng.

Lãnh in chi thấy đẹp xong,

Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
thiệp tào

Toa, sổ, bộ, làm cùng kỹ lưỡng,

Chắc lại bền chẳng nhương của người
Nói chi sách đóng thì thôi!

Lưng da, lưng bở, để đời ừ hừ.

Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,

Tự điển cùng Sứ ký Đại nam.

Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,

Cách thi hành án, thiệt làm rất hay.

Thước, viết nghiên sáng đây đủ hàng

Thiếu chi đâu giấy láng, mực ngời;

Chuồn trao, nào phải nhương lời.

Sang chơi 1 chuyến xin mời các ông

Tuy vật liệu, nay không dễ dủ,

Bốn quán nào dám phụ ý ai,

Khó học thứ mấy chẳng nài,

Miếng cho đẹp dạ Qui-ngài là hơn.

An-Hà Áo Quán Bả Saintenoy Cánh-thơ.

Đến khinh.

LOI RAO

Kể từ ngày 1er Novembre 1919, ai
có trồng mía nhiều xin chờ đến lò
rượu RHUM STELLA tại làng Phú-Thứ
(Cánh-thơ) mà bán. Bất luận mấy ghe cũng
mua; mua dặng tiền lắm.

Còn ai chưa trồng mía cũng nên trồng
cho nhiều mà bán vì lò rượu này dùng
nước mía mà làm rượu.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lầu của Trần-văn-
Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang
Cánh-thơ. Vay xin đóng bang liếu vài cất
tiền láng phí mua đọc giúp vui giấy lác,
giải muộn thoãn cũng được vài canh.
Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau
thấy đến tệ mà chữa!

Hãy mua coi sẽ biết Ngộ lắm!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

Ai mua nhiều tính giá rẻ hơn

1 cuốn giá..... 0\$20

50 cuốn giá..... 6\$50

100 cuốn giá..... 12 00

LÊ-KHANH-TRINH

Geometre-civil

CANTHO - CHAUDOC

LEVÉ DE PLANS

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Lê-khánh-Trinh

KINH-LÝ

Cantho - Chaudoc

Lãnh đạt diên thổ

Phân ranh hạng

Tương phân thổ sảng

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Thuốc điều hiệu Globe
(TRÁI ĐAT)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đã ngon, dễ đánh lâu được
không mồi, không mực.
Tại Hãng DENIS-FRÈRES có trữ bán

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng tại nhà
in Hậu-Giang Cánh-thơ, có bán sách chữ
quốc-Am để giúp cho Hưong-chức có
quyển thi hành như trường-tòa.

Sách này có 136 trang và có đủ kiểu
vết thi lời truyền rao, của ông DƯƠNG
VĂN-MÉN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$ 00

Tiền gởi..... 0.45

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang
Cánh-thơ, mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHAU THANH CANTHO

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo
trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng tùy theo giá

Trong lục-châu, từ vì nào muốn mua
hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décertiquerie de Cantho.

PIERRE PHAN-VAN-VAN
DIT VANG

Geometre civil

Longxuyen - Chaudoc - Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGÔI NGÁCH

LONGXUYEN - CHAUDOC - SADEC

Lãnh đạt diên thổ,

Phân giải hạng,

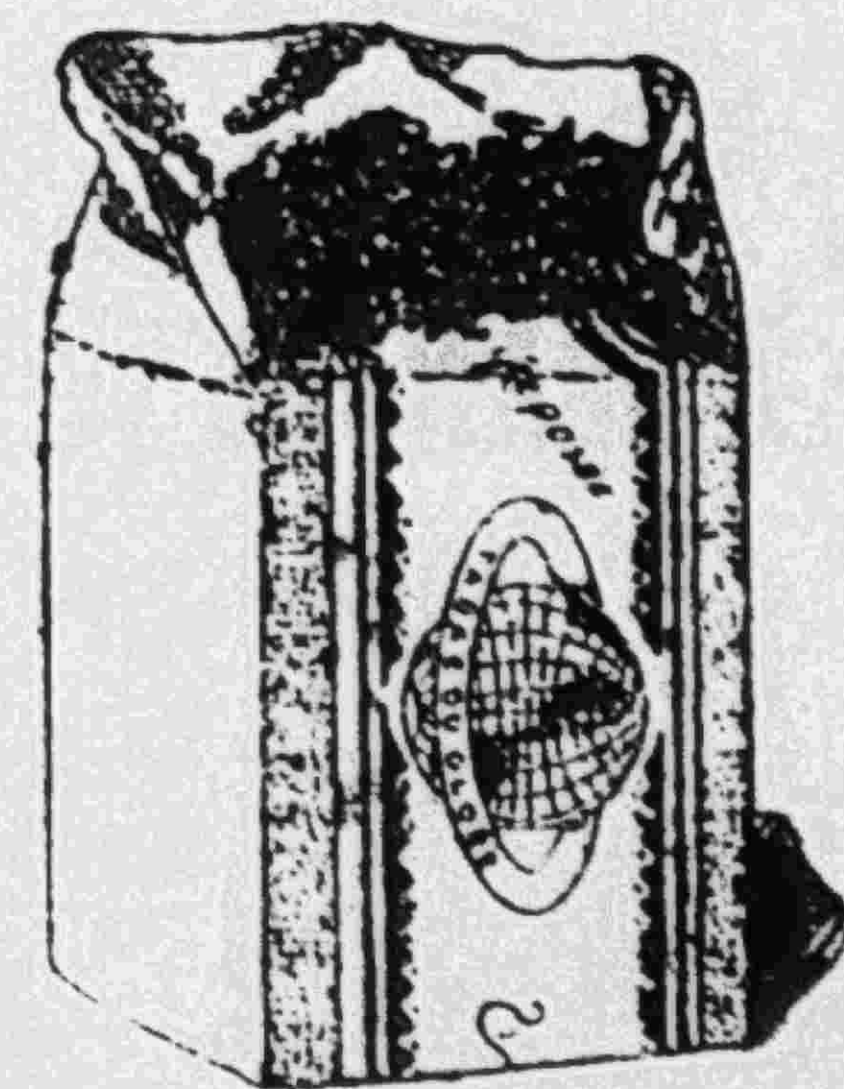
Tương phân thổ sảng.

Công chuyên làm kỹ

càng cả tin giá nhẹ

Diên chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Thuốc gói hiệu Globe
(TRÁI ĐAT)

Mấy tay thường dùng thuốc đều cho
thoải. Gói lẻ là đượm, khói thơm, hút
không khó dễ.

Một mình hãng DENIS-FRÈRES có trữ
bán sỉ mà thôi.

HIỆU MÓT**Trần-Mạnh**

Ở đường mé-sông, gần cầu tàu Khách-
Trú - **Cantho**

Có bán đủ thứ: Rượu-tây, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-tây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) đủ, nón, khăn sách, truyện, thơ, thuốc, giấy, mực, và các thứ vật dụng theo thể cách kim-thời, vân vân.....

Kính chào các Quý Khách

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và tốt, lại còn giá rẻ hơn các nơi. Tôi có lãnh bản CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là xa cách cầu thuyền) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chủ-tôn lập tức. Nói tóm lại đến tại chủ-tôn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chủ-tôn được vậy.

Xin chủ-tôn Quý-khách, tương tình đôn-ban, ra ơn chiếu-cổ, giúp nhau, đừng mau lãn-bộ trong neo thương-trưởng, thì ơn ấy rất nên thâm cảm.
TRẦN-MẠNH kính cáo.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ**HIỆU TÀN-THUỐC***Đường kinh lập - Cantho***NGUYỄN-NGỌC-NỮ****LÀ CHỦ TIỆM**

Kính lời cho quý ông, quý thầy, rồ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại bằng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ có kiểu rộng nước kiến lớn

không dẫu, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu-cổ giúp bạn đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ**Vô-văn học hiệu**

Đến Ngủ-ng học của Ông Vô-văn
Tiếng đã bán, gọi là "Vô-Văn, học
Vay xin đồ gọi là "Vô-Văn, học
phí mua hai từ hôm 4 Novem-
ber, hoàn tất được 50 trò nam và
nữ coi cho tiền

Thấy có cần cần mẫn con nít học
mau lần phát vô cùng.

Tiền học và ăn, ngủ phải đóng
trước tin giá như vậy.

Học Ngoài (không ăn ngủ) ...4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ
tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà
dùng tiền trường cho con cháu
học, thì Ông Đốc học trường Vô-
Văn cũng thâu, cứ mỗi phiếu 100
francs thì kể là16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 5
Aout thì tựu, còn kỳ bài trường
Tết thì cứ rằm tháng chạp bài
qua rằm tháng giêng thì tựu
bà con cô bác ai có dịp đi Cantho
ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ
ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin
gửi thư cho Ông Vô-văn-Thơ, thì
lập tức có thư trả lời

PHARMACIE SHANGHAI**TRÔNG RẪN THAY CON MẮT****Chủ nhơn TRIỀU-CUONG****Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 88 - Cholon****Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3 - Saigon****(Ngang nhà giấy xe lửa Saigon-Cholon gần Chợ Mới)**

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tín, chớ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kéo làm thư gửi vào thêm họ

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SON, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giảm giá của tiệm tôi, chớ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sáng lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thần chủ phải chịu

SHANGHAI BO HUYNH YẾN SƠ VỆ**(20) Thuốc bổ thần tinh thần hiệu****THẬN HOÀN**

Theo đời Văn-minh này tôi hội
của Đông-bào ta từng có người cho
thuốc trị bệnh nhiều mới lại
lịch trị vô cùng, và các Lục-Châu các
nước cũng làm chứng cho ta
phương thuốc Tự Thân này là một
phương quý lạ trong việc tráng dương
nếu bệnh các chứng thuốc Thận rất nên
dễ đặt, theo thuốc này mà trị những là:
Tâm, Thận bất giao sanh chứng chiêm
hạo Di-tích, nếu dễ lâu ngày dương Ngọc
quan hư xuống mộng hoải biến ra chứng
Trệ-khi (dau giải) dùng thường thuốc
này thì tráng hỏa cho mạnh môn âm
nơi thận thì tức thì mạnh giới:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần
hao kém, ăn uống không dẫu, giao cấu
không nổi, mộng-mị di-tích cũng là dờn
bà lạnh nơi từ cung, đờn ông tinh huyết
hư nhược nên mới chậm có con, dùng
thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới
mạnh hơn tinh chắc của các loài cá, và
âm thận thì hơn sức Lộc-phụng, thiệt là
bổ thần hạo nhứt trong hoàn cầu;

2.—Ban hoàng thọ thấp, nhiệt sinh
chứng lặn trệ, ngủ lằm, mới thì dài gât,
lâu thì bài hoải đờn diên, hay là bởi
đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc
hại độc làm cho phát ti-vị hao thần phở;
dùng đến thuốc này cũng năng hồi bổ
chơn nguyên tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mới gỏi, nhứt tề xương
cổ, đi đứng có dấu không vững vàng,
các chứng thuốc về cuộc chơi bời quá
độ khiến tinh thần búng rỗng, dùng
thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư khí huyết hao kém, hay

nhệt hay mỗi đêm khuya, thường hay
sông bển bởi tích trệ nhiều, ăn uống
không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị
kiện ti châu thân an ổn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết
hư huyết kinh vàng dợt ngưng trệ đờn
khối huyết sắc bầm, sanh chứng xích
đái hạ, bạch đái hạ, đường kinh trở sục
không chứng, khi ít khi nhiều nơi âm
môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất
hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư
mang môn hóa kém, hay đái đêm,
xương cốt mỏi mề, dùng đến thuốc này
rất cổ tình bồi thận, dẫu già tuổi cao
cũng mang có con thiệt là thuốc bổ thần
rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như
trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này
trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm
chẳng sai, uống luôn cho dẫu 3, 4 ngày
các bệnh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn
xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông
già, bà cả khi huyết dầm suy, tinh thần
hao kém ăn uống chẳng dẫu, bệnh hoạn
liều niên, như uống thuốc này cho
thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt
mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở
nền trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con
thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất
hay quý trong hoàn cầu.

Chớ quý vị có mua hãy nài cho dẫu
hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn
«Con BƯỚM-BƯỚM» mới là thiệt thuốc
của Bổn-Dược-Pông kéo làm thư gửi vào

Cách dùng: Trước khi đi ngủ uống
một hoàn, uống với nước muối hay là
nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong
mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ:

Một hộp hai hoàn1\$00

HỒ'I DÔNG-BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
lắm rùng bằng nước mía.

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tỏ
ý bình vực cái môi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuốc nữa.

Mua uống rồi mới biết.

SOCIÉTÉ

des

SUCRES ET RHUMS

Cantho Cochinchine

Muôn mua xin do nơi
HÃNG HẬU GIANG
ĐƯƠNG HÀNG

Cantho, Saigon,
Bachou, Soctrang
Vinhlong, Mytho
Trayinh

Vậy mới lợi càng ngày về tay đồng-chường

*Lu et approuvé par la publication
Cantho, le 24 Octobre 1949
L'Administration*